

„Som rozhodne proti tzv. antiautoritatívnej výchove a všetkým krajnostiam, ktoré ju sprevádzajú.“ O „láskavej autorite“ s matkou troch detí

6. októbra 2020 ✚ Cirkev ✚ Výchova detí

(Pani Beáta je vedecká pracovníčka, historička v odbore slovenských dejín, vychováva tri deti - dve dievčatá a chlapca. Svoje deti sa snaží viesť k zbožnosti a viere, vychovávať ich s láskou ale s rodičovskou autoritou.)

V priebehu troch desaťročí od roku 1989 došlo v pohľade spoločnosti na výchovu detí k rozsiahlym zmenám. Ako vnímate tieto zmeny? Sú podľa Vás z kresťanského hľadiska skôr pozitívne alebo skôr negatívne?

Zmeny vnímam skôr pozitívne, pretože padol štátom oktrojovaný ateizmus a školy ako aj celá spoločnosť sa otvorili náboženstvu. Ohľadom náboženskej výchovy sú to opäť hlavne rodičia (a nie štát), ktorí môžu určovať formovanie dieťaťa. Na druhej strane si však uvedomujem nebezpečenstvo radikálneho liberalizmu so všetkými jeho formami, ktorý je oveľa nebezpečnejší a rafinovanejší, ako bola komunistická ideológia.

Jedným zo základných problémov pri výchove dieťaťa je jeho sociálne formovanie, pomocou ktorého sa má naučiť rešpektovať pravidlá, authority a morálne zákony. Akú metódu ste používali pri formovaní svojich detí a akú by ste, po rokoch skúseností, odporučili mladým rodičom pri vstěpovaní týchto základných pravidiel ľudského spolunažívania?

Vo výchove je vždy dobré uplatňovať princíp „láskavej authority“, dieťa vo všetkom náležite usmerňovať, ale používať pritom prirodzenú autoritu, ktorú rodič nepochybne voči vlastnému dieťaťu má.

Ste veriaci katolícki kresťania. Aký spôsob výchovy ste uplatnili pri odovzdávaní viery svojim deťom?

Rozhodne sa snažím dať svojim deťom katolícku výchovu. Nie je to však jednoduché, pretože niekedy tápam, v čom presne princípy katolíckej výchovy spočívajú a mám tiež pocit osamotenosti, tzn. nedostatočný záujem zo strany Cirkvi. Napríklad v minulosti sa Cirkev v oveľa väčšej miere venovala dorastu, napokon školstvo bolo takmer výlučne cirkevné. Dnes je otázka, či vôbec ešte existujú skutočné katolícke školy, aké je formovanie učiteľov na cirkevných školách, atď'...

Dnes je v duchu liberálnej výchovy veľmi cenená tzv. „detská spontánnosť“ a tolerantný, tzv. „sprevádzajúci“ prístup k výchove detí. V minulosti bol preferovaný skôr model autoritatívny. Ktorú z týchto metód by ste uprednostnili, resp. ktorú ste uprednostnili pri výchove svojich detí?

Som rozhodne proti tzv. antiautoritatívnej výchove a všetkým krajnostiam, ktoré ju sprevádzajú. Napríklad, že deti sa samotné naučia čítať, keď budú chcieť a podobné nezmysly. Uplatnenie autoritatívnej výchovy si však vyžaduje vysoký stupeň osobnej integrity, ukotvenosti v Božích prikázaniach a dobrej znalosti základných článkov viery, atď. Určité vzdelávanie rodičov pri výchove pokladám za nevyhnutné a mali by tomu slúžiť aj iniciatívy zo strany Cirkvi, resp. katolíckych laikov.

Častou témou súčasnej kultúrnej revolúcie je odsudzovanie telesných trestov pri výchove detí. Aký je váš postoj k tomuto trendu? Myslíte si, že kriminalizovanie rodičov za použitie primeraných telesných trestov je správne?

Ak ide o primeraný telesný trest, teda taký, ktorý má dieťa motivovať a nie ho ponížovať, či nebodaj zlomiť jeho vôľu, ako sa to v minulosti často dialo mnohokrát zbytočnými telesnými trestami aj v školstve, tak som rozhodne proti kriminalizácii. Telesne trestať môže len láskyplný rodič, pretože vie, že takýto trest dieťaťu telesne neublíži, ale morálne mu môže pomôcť. Na druhej strane sme dnes svedkami tých najhorších deviácií, preto treba zvlášť deti chrániť pred nadmernou agresivitou a zneužívaním.

Rodičia predstavujú pre svoje deti modelové vzory muža a ženy. Aké sú podľa Vašich skúseností najlepšie spôsoby odovzdávania mužského vzoru chlapcom a ženského vzoru dievčatám a aké ste použili Vy?

V normálne fungujúcej rodine podľa prirodzených daností je funkcia matky-ženy a funkcia otca-muža zrejmá, netreba ju nijako zvlášť zdôrazňovať. Problém je ale dnes najmä v tom, že mnohé ženy vlastne už ani nevedia, čo je to byť ženou (napríklad nosenie sukní verzus nosenie nohavíc, atď.) a matkou a potrebovali by nejaký vzor alebo vysvetlenie aj povedzme zo strany Cirkvi. Podobne sa vytráca vzor muža ako ochrancu ženy, rytierskosť mužov sa zosmiešňuje a celkovo muži nie sú schopní prebrať v určitom veku zodpovednosť za vlastnú rodinu. Je to problém najmä výchovy a prevrátených spoločenských vzorov.

Súčasná sekulárna spoločnosť predstavuje trvalú hrozbu pre uchovanie viery, predovšetkým u detí. Akým spôsobom vo výchove bojujete proti týmto nástrahám nepriateľského sveta?

Predovšetkým vlastným vzorom a modlitbou. Je to veľmi ťažká úloha, ale rodič môže urobiť aspoň toľko, že bude dieťa sústavne usmerňovať v tom, čo je pre katolíka dobré a čo nie, čo je prípustné (napr. problém satanizmu) a otvorene o tom hovoriť. V tomto ohľade je náležitá určitá prísnosť a duševná hygiena a predovšetkým naučiť dieťa od skorého veku jasne rozlišovať medzi dobrom a zlom. Osobne si myslím, že pre dieťa je dôležitá katolícka integrita, tzn. naučiť sa myslieť ako katolík a byť na to hrdý.

Jednou z hlavných hrozieb pre súčasné deti je závislosť na sofistikovaných vizuálnych technológiách, sociálnych sieťach a elektronických hrách. Ako sa Vám darí zvládať tento nápor a aké metódy ste použili pri boji s ním?

Viac-menej sa to darí, avšak treba mať vždy nejakú alternatívu, tzn. nedovoliť, aby mali príliš veľa voľného času a zamestnať ich čo možno najviac (hudobné nástroje, príroda, priatelia, spoločenské hry, kreslenie, šport, čítanie).

Jednou zo základných zlých ľudských vlastností je egoizmus, ktorý sa prejavuje pri viacdetných rodinách aj vo vzťahoch medzi súrodencami. Akú máte skúsenosť

s detským egoizmom a s riešením konfliktov medzi deťmi?

Egoizmus je niečo, s čím sa bojuje celý život. Nie je možné, „odučiť“ od egoizmu už v detskom veku. Treba ale dieťaťu vysvetliť, že egoizmus sa v konečnom dôsledku obráti proti nemu, pretože zostane samo, nebude mať priateľov, atď. A to si, podľa môjho názoru, väčšina detí rozhodne neželá.

Ktorá vec Vás počas výchovy detí najviac potešila a naopak najviac zarmútila?

Deti vedia rozhodne prekvapiť predovšetkým svojou originalnosťou. Každé je iné a každé vás poteší iným spôsobom. Teší ma najmä ich bystrosť a zvedavosť, ich záujem o nové veci, nových ľudí. Zarmucuje ma najmä to, ako negatívne na vaše dieťa dokáže vplývať okolie, škola, spolužiaci. A to sa týka aj oblečenia, správania, vzorov, ktoré deti začnú veľmi rýchlo uprednostňovať. Niekedy nadobudnete pocit, že na neho viac vplýva školský kolektív ako rodičia. Sú chvíle, keď neviem, ako sa tomu postaviť, zavrieť dieťa medzi štyri múry sa prirodzene nedá.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/som-rozhodne-proti-tzv-antiautoritativnej-vychove-a-vsetkym-krajnostiam-ktore-ju-sprevadzaju-o-laskavej-autorite-s-matkou-troch-deti/>